

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Α3 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

«Κοινωνικοί θεσμοί και καθημερινή ζωή στην Αρχαία Ελλάδα»

ΕΝΟΤΗΤΕΣ:

- 1) Εκπαίδευση
- 2) Στρατιωτική Εκπαίδευση- οργάνωση
- 3) Εργασία- Επαγγέλματα
- 4) Ενδυμασία- περιποίηση σώματος
- 5) Ψυχαγωγία- διασκέδαση

1) Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΑΤΖΗΣ

ΜΑΡΙΑ-ΕΛΕΝΗ ΤΣΟΛΧΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΤΣΙΜΠΟΣ

ΤΡΥΦΩΝ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ

Η αγωγή των νέων στην αρχαία Αθήνα μοιάζει με την αγωγή των νέων σ' άλλες ελληνικές πόλεις , με εξαίρεση την Σπάρτη. Στην Αθήνα διδάσκουν και συμβουλεύουν τα παιδιά με φροντίδα. Στην αρχή η παραμάνα , η μητέρα , ο παιδαγωγός και ο ίδιος ο πατέρας φροντίζουν να γίνει το παιδί πολύ καλό. Έπειτα, όταν τα παιδιά φτάσουν στην κατάλληλη ηλικία, οι γονείς τα στέλνουν στους δασκάλους, όπου οι δάσκαλοι της γραφής και της ανάγνωσης φροντίζουν να μάθουν γράμματα και να καταλαβαίνουν τα γραπτά κείμενα, ενώ οι κιθαριστές προσπαθούν να κάνουν τα παιδιά πιο ήρεμα με το να παίζουν μουσική, και εξοικειώνουν τις ψυχές των παιδιών με τον ρυθμό και την αρμονία. Ακόμα τα παιδιά συχνάζουν στα γυμναστήρια και στις παλαίστρες, όπου οι δάσκαλοι της γυμναστικής (οι παιδοτρίβες) κάνουν τα σώματά τους καλύτερα, για να μην αναγκάζονται να δειλιάζουν εξαιτίας της κακής σωματικής κατάστασης .

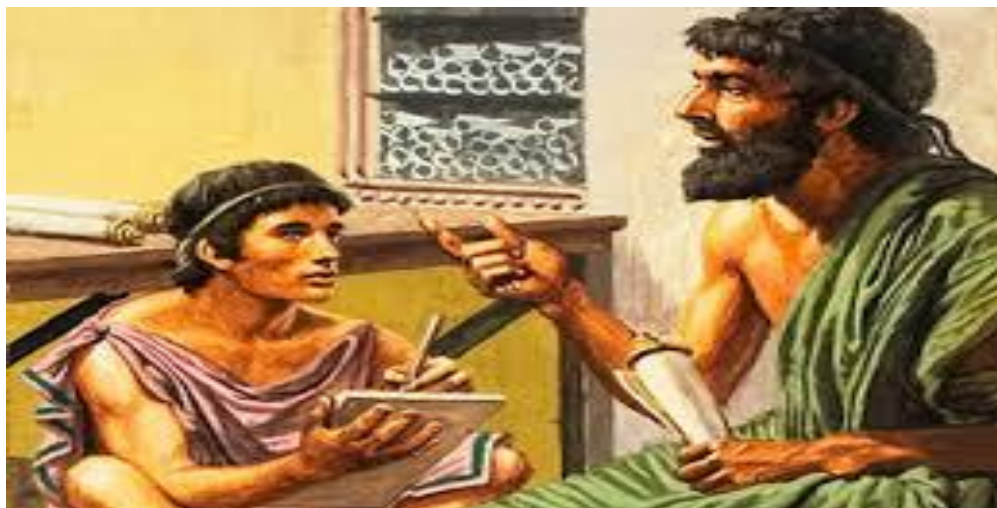
Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ

Από τα 7 τους έτη τα αγόρια, με τη συνοδεία του παιδαγωγού, πήγαιναν στο σχολείο. Ο παιδαγωγός ήταν ένας ηλικιωμένος και έμπιστος δούλος της οικογενείας. Αγόρια από τις φτωχές οικογένειες μάθαιναν την εργασία των πατέρων τους βοηθώντας τους στα καθήκοντα ή τα αγροκτήματά τους.

Η αγωγή των Αθηναίων εφήβων περιλάμβανε και την τέχνη του πόλεμου, γιατί ήταν οι μελλοντικοί

στρατιώτες που θα προστάτευαν την πόλη από τους πολέμιούς της. Έτσι, ο λαός όριζε τους παιδοκριτές και ειδικούς δασκάλους που μάθαιναν στους εφήβους να μάχονται σαν οπλίτες και τους ασκούσαν στα όπλα (ξίφος, ακόντιο, δόρυ, τόξο). Η αγωγή των νέων στην Αθήνα κρατούσε ως τα 18 τους χρόνια, δηλαδή ως την ενηλικίωσή τους. Όταν έφτανε τα 18 του ο Αθηναίος έφηβος έδινε τον όρκο των εφηβων στο ιερό της Αλιαύρου που βρισκόταν βόρεια της Ακροπόλεως.

Οι νέοι στην Αθήνα, έπειτα από την βασική τους εκπαίδευση, έπαιρναν ανώτερη μόρφωση. Διδάσκονταν γεωμετρία, μαθηματικά, φυσική, αστρονομία, ιατρική, ρητορική, φιλοσοφία και διάφορες τέχνες. Στην αρχαία Αθήνα οι νέοι μπορούσαν να μαθητεύσουν δίπλα σε κάποιον φιλόσοφο ή σοφιστή. Αυτοί δίδασκαν επί πληρωμή, με κάποιες εξαιρέσεις όπως του Σωκράτη και του Διογένη. Οι σοφιστές και οι φιλόσοφοι δίδασκαν συνήθως στις στοές. Στην αρχαία Αθήνα υπήρχε η Ακαδημία του Πλάτωνα, η Περιπατητική σχολή του Αριστοτέλη, η ρητορική σχολή του Ισοκράτη, η σχολή του Επίκουρου, η Στοά του Ζήνωνα, η Κυνική σχολή του Αντισθένη, η Κυρηναϊκή σχολή του Αρίστιππου από την Κυρήνη (ελληνική αποικία στη Λιβύη) και η Μεγαρική σχολή του Ευκλείδη από τα Μέγαρα. Ιατρικές σχολές υπήρχαν στο νησί Κω – υπό την διεύθυνση του Ιπποκράτη, στην Πέργαμο (ελληνική πόλη στην Μικρά Ασία), στην Κυρήνη, στον Κρότωνα (ελληνική αποικία στην Κάτω Ιταλία) – υπό την διεύθυνση του Αλκμαίωνα.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ

Σε ότι αφορά τα κορίτσια, αυτά έμεναν στο σπίτι και η μητέρα τους τα δίδασκε ανάγνωση, γραφή, μουσική, χορό και την οικοκυρική τέχνη. Τα αγόρια από τις φτωχές οικογένειες μάθαιναν την εργασία των πατέρων τους βοηθώντας τους στα καταστήματα ή τα αγροκτήματά τους.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ

-Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ

Στην ηλικία των 7 ετών, η πολιτεία αναλάμβανε την ανατροφή των αγοριών. Τα αγόρια χωρίζονταν σε ομάδες, γνωστές ως *αγέλες*, οι οποίες ήταν χωρισμένες σε *ίλες* (64 αγόρια). Οι αγέλες ήταν υπό την εποπτεία του *παιδονόμου*, ο οποίος κατείχε υψηλή θέση στη σπαρτιατική κοινωνία. Βοηθεί του ήταν οι *μαστιγοφόροι*, σκοπός των οποίων ήταν να επιβάλουν σκληρή πειθαρχία στα παιδιά. Όσον αφορά την αγέλη (ή αλλιώς *βούα*), αρχηγός ήταν ο *αγελάρχης*, δηλαδή ένας νέος που είχε επιδείξει περισσότερη κατανόηση και περισσότερο θάρρος κατά τη διάρκεια των ασκήσεων. Σύμφωνα με τον Πλούταρχο, τα υπόλοιπα παιδιά έπρεπε να μιμηθούν τον αγελάρχη, να εκτελούν τις διαταγές του και να τιμωρούνται απ' αυτόν. Επίσης, σύμφωνα με σύγχρονους μελετητές, στην εκπαίδευση των νεαρών συμμετείχε και ένας *είρενας*, συνετός και γενναίος νέος, ο οποίος είχε συμπληρώσει το 20ο έτος της ηλικίας του. Ο *είρενας* παρακολουθούσε τις μάχες των αγοριών και τα χρησιμοποιούσε ως δούλους στο σπίτι του - τα μεγαλύτερα αγόρια αναλάμβαναν να φέρνουν ξύλα, ενώ τα μικρότερα έφερναν λαχανικά.

Η στρατιωτική θητεία των Σπαρτιατών ξεκινούσε όταν έκλειναν το 20ο έτος της ηλικίας τους. Μέχρι τότε, τα αγόρια γυμνάζονταν συνεχώς και μάθαιναν να ζουν λιτά. Η γυμναστική περιλάμβανε τρέξιμο, πήδημα, πέταγμα ακοντίου και δίσκου. Επίσης, τα αγόρια έπρεπε να αντέχουν στον πόνο, στις ελλείψεις φαγητού και νερού, στο κρύο και στην έλλειψη ύπνου. Κατά τον Πλούταρχο, μετά το 12ο έτος, οι νεαροί απαλλάσσονταν από τον χιτώνα και φορούσαν ένα μανδύα που τους χορηγούσε η πόλη για ολόκληρη τη χρονιά. Τα αγόρια δεν μπορούσαν να κάνουν ζεστό μπάνιο και κοιμόνταν πάνω σε καλαμιές, τις οποίες συγκέντρωναν στον Ευρώτα. Στην εκπαίδευση των νεαρών συμμετείχαν και γέροντες, οι οποίοι οργάνωναν αγώνες μεταξύ των νεαρών και σκόπιμα τους μάλωναν, έτσι ώστε να μάθουν αν είναι θαρραλέοι ή όχι. Όσον αφορά τα γράμματα και τις τέχνες, οι Σπαρτιάτες μάθαιναν να μιλάνε λίγο, αλλά επί της ουσίας - αυτή η τεχνική έγινε γνωστή ως *λακωνιζείν*. Επιπλέον, τα αγόρια μάθαιναν στρατιωτικά ποιήματα, πολεμικά τραγούδια, αποσπάσματα από τα έργα του Ομήρου και χορούς.

Μόλις τα αγόρια έκλειναν το 20ο έτος της ηλικίας τους, η Αγωγή ολοκληρωνόταν. Μετά την Αγωγή ακολουθούσε η στρατιωτική θητεία, η οποία είχε διάρκεια δέκα ετών. Κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας, τα αγόρια γίνονταν μέλη των *συσσιτίων* (τα οποία αποτελούνταν από 15 άτομα), των κοινών γευμάτων των Σπαρτιατών. Τα μέλη των συσσιτίων ζούσαν και δειπνούσαν μαζί σε κοινό καταυλισμό μέχρι τα εξήντα (τότε ολοκληρώνονταν και οι στρατιωτικές υποχρεώσεις τους).

Οι Σπαρτιάτες θεωρούνταν πολίτες με πλήρη δικαιώματα μόλις έκλειναν το 30ο έτος της ηλικίας τους: μπορούσαν να λάβουν μέρος και να ψηφίζουν στην *Απέλλα* (δημόσια συνέλευση στη Σπάρτη), καθώς επίσης και να ασκούν δημόσια αξιώματα.

- Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ

Τα κορίτσια συμμετείχαν και αυτά στην Αγωγή και ήταν χωρισμένες σε ομάδες, ωστόσο, η εκπαίδευση τους δεν χαρακτηριζόταν από την σκληρότητα και την αυστηρότητα της εκπαίδευσης των αγοριών και ολοκληρωνόταν αμέσως μετά τον γάμο τους. Κύριο καθήκον των γυναικών, σύμφωνα με τη σπαρτιατική εκπαίδευση, ήταν η γέννηση υγιών αγοριών, τα οποία θα υπερασπίζονταν τη Σπάρτη. Επίσης, οι γυναίκες δεν έπρεπε να επιδείξουν μαλθακότητα, γι' αυτό και μάθαιναν να παραδίδουν στους άνδρες την ασπίδα με τη φράση «*ή ταν ή επί τας*» («*ή να επιστρέψεις νικητής μ' αυτή ή να σε φέρουν νεκρό πάνω σ' αυτή*»).

2) Η στρατιωτική εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ:

Τερζόπουλος Μάριος

Τσιφετάκης Ελευθέριος

Χαζαρίδης Γεώργιος

Χριστοδουλίδης Απόστολος

Η στρατιωτική εκπαίδευση των αρχαίων Ελλήνων.

Η ελληνική στρατιωτική ιστορία βρήκει από ένδοξες στιγμές και χρυσές πολεμικές σελίδες.

Από την αρχαιότητα μέχρι και τη σύγχρονη ιστορία, οι ελληνικές δυνάμεις μετρούν ανά τους αιώνες αξιόλογες νίκες και δαφνοστεφανωμένες εκστρατείες.

Ας δούμε λοιπόν επιγραμματικά τους περίφημους στρατούς στα πλούσια χρονικά της Ελλάδος :**Σπαρτιατική φάλαγγα.**

Ιερός λόχος των Θηβών.

Μακεδονική φάλαγγα.

Η βασική στρατιωτική εκπαίδευση στην αρχαία Αθήνα και Σπάρτη παρουσιάζεται ως εξής:

ΑΘΗΝΑ

Η Αθήνα για να επιβάλει και να διατηρήσει την κυριαρχία της στα νησιά του Αιγαίου πελάγους και σε πολλές ναυτικές πόλεις των παραλίων της Μικράς Ασίας και για να εξασφαλίσει τον ανεφοδιασμό της σε δημητριακά. Την περίοδο της κλασικής εποχής είχε ανάγκη ένα μεγάλο εμπορικό στόλο κι ένα ισχυρό πολεμικό ναυτικό. Στην ξηρά χρειαζόταν ένα πεζικό στρατό ,για να αντιμετωπίσει τα κτυπήματα των γειτόνων της.

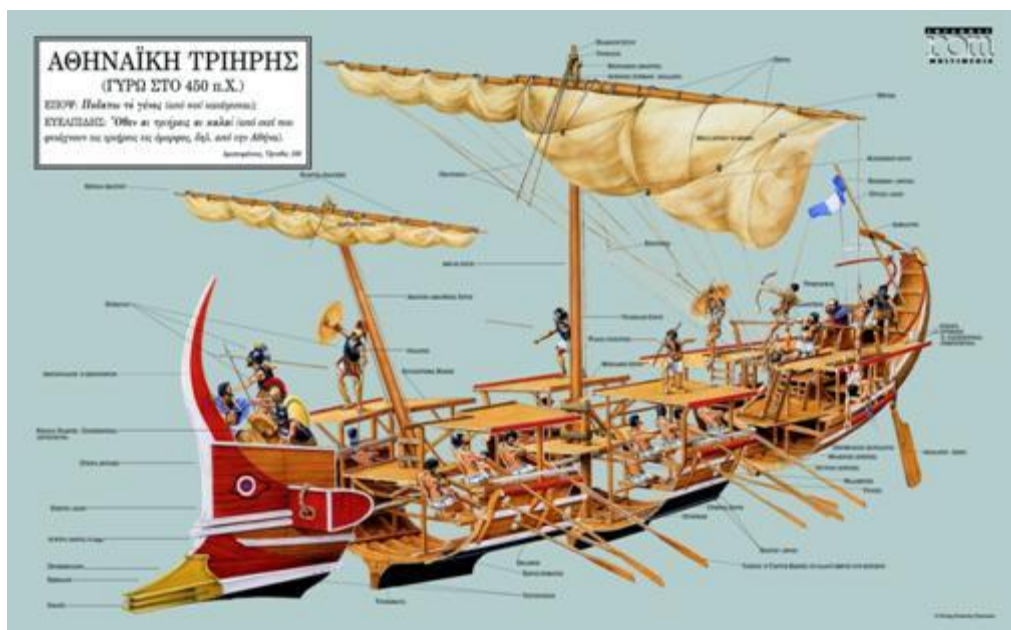
Στην Αθήνα τα παιδιά και οι έφηβοι εκπαιδούνταν πιο ελεύθερα και γενικά κάτω από συνθήκες διαφορετικές απ' ό,τι στη Σπάρτη. Στην Αθήνα δεν υπάρχει αυτή η μόνη και τόσο ενοχλητική φροντίδα να δημιουργήσουν μόνο εκλεκτούς πολεμιστές .Ο νέος Αθηναίος ασκείται συνεχώς στην παλαίστρα με την καθοδήγηση του παιδοτρίβη, κι η γυμναστική είναι μια προετοιμασία κανονική για την τέχνη των όπλων: η πάλη, ο δρόμος, το πήδημα, η δισκοβολία, αυξάνουν την αντοχή και την ευκαμψία. Όσο για το πενταπλό αγώνισμα, το πένταθλο, ένα αγώνισμα του, ο ακοντισμός, είναι ήδη καθαρά στρατιωτικό.

ΤΡΙΗΡΗΣ

Η τριήρης ήταν ταχύτατο πολεμικό πλοίο, του οποίου ο τύπος εξελίχθηκε στον αρχαίο Ελλαδικό χώρο .Ο αριθμός του πληρώματος της τριήρους ήταν 200 άνδρες .Κατά τις

ναυμαχίες δύο ήταν οι κύριες τακτικές: Ο διέκπλους προέβλεπε την εισχώρηση του στόλου διαμέσου των κενών του εχθρικού σχηματισμού, στροφή και προσβολή των εχθρικών πλοίων λοξά στο πλάι .Ο περίπλους προέβλεπε την πλεύση γύρω από τον αντίπαλο σχηματισμό ,έτσι ώστε τα αντίπαλα πλοία να υποχρεωθούν να υποχωρήσουν τόσο ώστε να αρχίσουν να συγκρούονται μεταξύ τους, ή και να αποδιοργανωθούν ώστε να καταστούν

σχετικά εύκολοι στόχοι .Η τελευταία γνωστή ναυμαχία στην οποία χρησιμοποιήθηκαν τρήρεις ήταν η ναυμαχία της Αμοργού το 322 π. Χ

ΣΠΑΡΤΗ

Η στρατιωτική δύναμη της Σπάρτης στηριζόταν πρώτα πρώτα σένα εκπαιδευτικό σύστημα αποκλειστικά προσανατολισμένο στην προετοιμασία του πολέμου.

Στα είκοσι του χρόνια κάθε Σπαρτιάτης ήταν ενσωματωμένος στον ενεργό στρατό ,αλλά δεν θεωρούταν ακόμη τελειωμένη τη στρατιωτική του εκπαίδευση. <<Η ανατροφή των Σπαρτιατών συνεχιζόταν μέχρι που γίνονταν άνδρες>> .Από τα είκοσι μέχρι τα τριάντα τους χρόνια ,αυτοί οι νέοι πολεμιστές εξακολουθούσαν ,αν και ήταν παντρεμένοι, να κατοικούν μαζί με τους <<συντρόφους της σκηνής>> καθώς και να τρώνε μαζί .Απαγορευόταν να πάνε στην αγορά και να ασκήσουν τα πολιτικά τους δικαιώματα .Μια κάποια οικογενειακή ζωή αρχίζει για αυτούς μόνο μετά τα τριάντα τους χρόνια, που όμως την εμπόδιζε ακόμη η συνήθεια των δημοσίων γευμάτων.

Ο Σπαρτιατικός στρατός διοικείται από δύο βασιλείς που συχνά τους επιβλέπουν έφοροι .Περιλαμβάνει οπλίτες ,πολίτες με πλήρη δικαιώματα ή

περιοίκους .Το βαρύ πεζικό διαιρείται σε πέντε συντάγματα που τα διοικούν πολέμαρχοι ,όπου έχουν κάτω από τις διαταγές τους τούς λοχαγούς ,τους πεντηκοντάρχους και τους ενωμοτάρχας. Τα διάφορα τμήματα κινούνται με τόσο μεγάλη ευκολία που προκαλούσε το θαυμασμό του Αθηναίου Ξενοφών. Οι οπλίτες της Σπάρτης διακρίνονται με την πρώτη ματιά από τους οπλίτες των άλλων ελληνικών πόλεων απο το χρώμα του χιτώνα τους και από τα μαλλιά τους .Οι χιτώνες τους ήταν κόκκινοι στο χρώμα της πορφύρας, για να μην μαίνεται το αίμα ενώ στον Αθηναϊκό στρατό μόνο η στολή των αξιωματούχων ήταν στολισμένη με πορφυρές ταινίες .Οι Σπαρτιάτες είχαν μακριά μαλλιά. Επίσης χτένιζαν τα μαλλιά τους που κανονικά θα έπρεπε να είναι πολύ λίγο περιποιημένα.

Η πειθαρχία είναι πολύ αυστηρή στα στρατόπεδα, όπου το πιο μικρό παράπτωμα το τιμωρούν με ραβδισμούς .Τα μεγάλα παραπτώματα τα τιμωρούν με θάνατο ή με στρατιωτική καθαίρεσή με στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων .Η μόνη αδυναμία της Σπάρτης από στρατιωτική άποψη είναι η έλλειψη ανθρώπων, η ολιγανθρωπία.

3) Τα επαγγέλματα στην αρχαία Ελλάδα

**ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ
ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ:**

Τζιντσαράντζε Μανώλης

Τζουμανέκας Μάριος

Ψάρρας Χρήστος

Τα επαγγέλματα στην αρχαία Ελλάδα χωρίζονταν σε διάφορες κατηγορίες:

A) Επαγγέλματα της υπαίθρου

1. Οι γεωργοί: Ένα από τα πιο σημαντικά επάγγελμα που εμφανίζονται κατά την αρχαία Ελλάδα είναι αυτό του γεωργού. Οι διάφοροι γεωργοί της εποχής εκείνης είχαν κτήματα τα οποία τούς τα είχε δώσει το κράτος με σκοπό να τα καλλιεργήσουν, να αποταμιεύσουν τη σοδιά και να παραδώσουν ένα κομμάτι από αυτό στο κράτος.

2. Οι κτηνοτρόφοι: Στη Θεσσαλία και στη Βοιωτία η μορφολογία του εδάφους βοηθούσε στην ανάπτυξη της κτηνοτροφίας αλόγων και βοδιών. Στην Αττική, όπως και στις περισσότερες άλλες ελληνικές περιοχές, εκτρέφονταν πέρα από τα γνωστά υποζύγια, που ήταν απαραίτητα για τις μετακινήσεις, κυρίως χοίροι και αιγοπρόβατα.

3. Οι κυνηγοί και οι ψαράδες

Το κυνήγι και το ψάρεμα ήταν από τις πιο αγαπητές ασχολίες των Ελλήνων. Η περιπλάνηση στα βουνά και τους κάμπους για τη συνάντηση του θηράματος και οι τεχνικές για την εξόντωση και περισυλλογή του ασκούσαν το σώμα. Χρησιμοποιούσαν σφενδόνες, παγίδες, τόξα, ακόντια, τσεκούρια, δόρατα και ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά για να κυνηγούν μεγάλα (λύκους, αγριόχοιρους, αρκούδες) ή μικρά ζώα (λαγούς) και πουλιά (πέρδικες, τσίχλες, ορτύκια).

Το ψάρεμα, που απαιτούσε περισσότερη υπομονή. Η τεχνική του ψαρέματος με το καλάμι δεν διέφερε καθόλου από τη σημερινή. Ακόμα και τεχνητά δολώματα χρησιμοποιούσαν. Η καθετή, το πυροφάνι, το δίχτυ και το καμάκι ήταν, επίσης, περίπου όπως και σήμερα

4. Άλλα επαγγέλματα της υπαίθρου:

Οι **λατόμοι** έβγαζαν τα μάρμαρα από την Πεντέλη, την Πάρο ή άλλες περιοχές και οι **υλοτόμοι** έκοβαν τα δέντρα στα δάση. Τα προϊόντα της εργασίας τους τα παρέδιδαν σε αυτούς που τα μετέφεραν στα εργαστήρια (γλυπτών, ξυλουργών κ.ά.) για επεξεργασία. Οι **μεταλλωρύχοι** άνοιγαν χαμηλές στοές με τις αξίνες, τις σμίλες και τα σφυριά τους και προσπαθούσαν να εξορύξουν πολύτιμα μέταλλα.

Επαγγέλματα των πόλεων

1. **αγγειοπλάστες**

2. **αγγειογράφοι**

3. **κρεοπώλες**

4. **βυρσοδέψες**

5. **σκυτοτόμους** (υποδηματοποιούς)

6. **βαφείς**

7. **γναφείς**

8. **τραπεζίτες/δανειστές**

9. **ιατροί**

10. **οφθαλμίατροι**

11. **οδοντίατροι**

12. **νοσοκόμες, μαίες, πρακτικές θεραπεύτριες** (για γυναίκες που από ντροπή δεν ήθελαν να πάνε σε άνδρες γιατρούς).

13. **Φαρμακοποιοί**

14. **κάπηλοι:**

(μικρέμποροι) και οι **έμποροι** (μεγαλέμποροι): Οι έμποροι ταξίδευαν με τα πλοία τους στο Αιγαίο, μεσόγειο και Εύξεινο με σκοπό από τη μια που είχαν εμπόρευμα να το πουλήσουν για να πάρουν χρήματα και από την άλλη να πάρουν εμπόρευμα διότι δεν είχαν.

15. **μετρονόμοι**

16. **αγορανόμοι**

17. **ηθοποιοί** Ένα επάγγελμα το οποίο έπαιζε σημαντικό ρόλο είναι ο ηθοποιός. Το θέατρο στο οποίο έπαιζαν οι ηθοποιοί αποτελούσε σημαντικό κίνητρο της πνευματικής καλλιέργειας.

18. **Πωλητές:** οι πωλητές πουλούσαν συνήθως τη πραμάτεια τους στην αγορά ή στα εργαστήρια τους με πολύ υψηλές τιμές.

19. τεχνίτες- εργάτες : Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα αφιερώματα των εργατών και των τεχνιτών οι οποίοι έφτιαχναν αγάλματα ,κτίρια ,ναούς τα όποια τα αφιέρωναν σε θεούς.

20)γναφεύς(βαφέας)

21)τέκτων(αρχιτέκτων

22) ξυλουργός

23)ναυπηγός

24)κιθαρωδός

25)πλύντρια

26)κεραμεύς.

Οι Ιερείς-Δάσκαλοι

Σημαντικά πρόσωπα ήταν και οι ιερείς .Αυτοί ήταν απλοί πολίτες οι όποιοι είχαν επιλεγθεί να κάνουν θρησκευτικές τελετές ,χωρίς σημαντική εκπαίδευση ,κάνοντας θυσίες στους θεούς για να τους ευχαριστήσουν για διάφορα προσωπικά ζητήματα αλλά και κοινωνικά.

ΔΑΣΚΑΛΟΙ: οι δάσκαλοι στην αρχαία Ελλάδα δεν ήταν παρά πολλοί διότι η εκπαίδευση δεν ήταν υποχρεωτική με αποτέλεσμα λίγα παιδιά να μορφώνονται . Ο δάσκαλος ήταν ο γραμματιστής, ο παιδαγωγός αλλά και ο κιθαριστής.

4) Ενδυμασία και περιποίηση σώματος

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ:

Τσάμπουρα Αναστασία

Φιλιππίδου Καλλιόπη

Μάλλης Ιωάννης

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

Το αρχαίο ένδυμα, το ελληνικό και το ρωμαϊκό, δεν το έφτιαχναν και δεν το προσάρμοζαν, όπως γίνεται με τα δικά μας ρούχα, στο σχήμα του σώματος με το κατάλληλο κόψιμο και ράψιμο. Ήταν ένα ρούχο που σκέπαζε το σώμα. Αποτελείται απλώς από ένα ορθογώνιο ύφασμα, που το έχουν υφάνει, αφού πρώτα το είχαν βάνει. Ακόμα η εξωμής ήταν το ρούχο της δουλειάς, των δούλων και όλων των ελεύθερων εργατών και των περισσότερων στρατιωτών

ΕΦΗΒΕΙΑ

Όταν πλησίαζαν την εφηβεία, τα έκοβαν και τα αφιέρωναν στους θεούς. Ακριβώς το αντίθετο συμβαίνει στην Σπάρτη: Τα παιδιά έχουν κομμένα σύρριζα τα μαλλιά τους και οι ενήλικοι έχουν αυτοί την μακριά κόμη, που μιμούνται στην Αθήνα μόνο οι κομψευόμενοι της τάξης των ιππέων. Επίσης τα παιδιά φορούσαν κοντούς χιτώνες χωρίς ζώνη, όπως είναι ο χιτώνας του Θησέα, όταν ήταν στο ονομαστό αγγείο του. Ωστόσο ο μακρύς χιτώνας των αρχαίων Ιώνων, που φτάνει μέχρι τα πόδια δεν έχει εντελώς εγκαταλειφτεί στην κλασική εποχή. Φαίνεται όμως πως χρησιμοποιείται μόνο σαν επίσημο ένδυμα και σε τελετές. Κατεβαίνει μέχρι τους αστράγαλους σε μακριές παράλληλες πτυχές που αρχίζουν από την ζώνη, που είναι ζωσμένη πολύ ψηλά, επάνω από το στομάχι.

ΤΟ ΙΜΑΤΙΟΝ

Το συνηθισμένο πανωφόρι των Ελλήνων το ιματίων ήταν ένα ορθογώνιο ύφασμα, μάλλινο, μονοκόμματο, που το τύλιγαν γύρω στο σώμα χωρίς να το στερεώνουν σταθερά πουθενά. Ένα ιμάτιο τελείως απλό, από χονδροειδές ύφασμα και χωρίς κανένα στολίδι, σαν αυτό που έβαλαν οι φιλόσοφοι λεγόταν τριβών ενώ το μάλλινο ιμάτιο το πιο λεπτό και συχνά στολισμένο με ταινίες χρωματιστές που φορούσαν οι κομψοί λεγόταν χαλνάς.

ΟΜΟΡΦΙΑ

Στην αρχαϊκή εποχή τα γένια τους τα έκοβαν σαν κολιέ, αλλά στην εποχή του Περικλή τα αφήναν και επάνω στα μάγουλα και στο πιγούνι τα έκοβαν οβάλ η μυτερά. Άντρες και γυναίκες χτενίζονταν κατά τον ίδιο σχεδόν τρόπο, καθώς είδαμε, κατά την αρχαϊκή εποχή, αλλά οι Αθηναίες της κλασικής εποχής, διατήρησαν και μάλιστα έκαμαν και πιο περίπλοκα χτενίσματα που οι άντρες τους είχαν πια εγκαταλείψει. Δεν αφήναν τα μαλλιά τους λυμένα να κυματίζουν επάνω στους ώμους τους παρά μοναχά σε ορισμένες γιορτές, τα κοντά μαλλιά ήταν ο κανόνας στην αρχή για τις δούλες, αλλά φαίνεται καθαρά πως οι εταίρες και αυτές που έπαιζαν όργανο έκαναν εξαίρεση. Επίσης πήγαιναν και στον κουρέα, ήταν πάντα καλά ταχτοποιημένα τα μαλλιά τους, το μουστάκι τους και τα γένια τους, που ήταν μακριά η ούτε μακριά ούτε και κοντά ανάλογα με την μόδα. Ο κουρέας περιποιούνταν επίσης τα νύχια των χεριών και των ποδιών. Οι ελεύθερες γυναίκες έκοβαν τα μαλλιά τους μόνο όταν πενθούσαν. Οι κοπέλες συχνά φορούσαν μόνο κορδέλες για να κρατάνε τα μαλλιά τους ψηλά στο κεφάλι και αφήναν ελεύθερο το μέτωπο, έβαφαν τα μαλλιά τους κυρίως για να τα κάνουν ξανθά. Το ξανθό ήταν το χρώμα που το εκτιμούσαν περισσότερο απ' όλα. Χρησιμοποιούσαν επίσης και μαλλιά πρόσθετα και περούκες.

Ακόμα οι αρχαιολόγοι βρήκαν χτένες στις ανασκαφές λόγου χάρη στην αγορά της Αθήνας μια διπλή χτένα από ξύλο ελιάς, με 39 λεπτά δόντια από την μια πλευρά και 20 χοντρά από την άλλη στολισμένη στο κέντρο με ένα στόλισμα ωσειδές και σιδερένιες λάμες σκαλισμένες. Τέλος στην κλασική εποχή το ξυράφι ήταν πάντα «ΑΞΕΣΟΥΑΡ» της γυναίκας και όχι του άνδρα.

ΥΓΙΕΙΝΗ-ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

Οι Αρχαίοι Έλληνες έδιναν πολύ μεγάλη σημασία στην υγιεινή, στην περιποίηση του σώματος και στις σωματικές ασκήσεις, η γυμναστική φαινόταν απαραίτητο για την υγεία και την ευεξία. Τα παιδιά μάθαιναν από μικρά να πλένονται και να κολυμπάμε στην θάλασσα και στα ποτάμια. Οι γυναίκες δεν πλένονταν σε ανοιχτό χώρο παρά μόνο σε ορισμένες θρησκευτικές γιορτές. Οι αθλητές χωρίς αμφιβολία πρώτα θα πλένονταν στις γούρνες που ήταν κάτω από τις κρήνες και μετά θα έκαναν το μπάνιο τους ομαδικά στην πισίνα. Προς το τέλος του 5ου αιώνα το μπάνιο γινόταν σε ανοιχτό χώρο. Για να πλύνουν τα πόδια, χρησιμοποιούσαν ένα κάδο μετάλλινο, ρηχό, που στηριζόταν σε τρία πόδια που κατέληγαν σε νύχια λιονταριού. Επίσης το νερό που έχυναν, το χειμώνα το ζέσταιναν προηγουμένως σε μια λεκάνη. Τις πιο πολλές φορές τα μπάνια ήταν γύρω-γύρω σε μια κυκλική αίθουσα. Το χειμώνα έμεναν πολλή ώρα για να ζεσταθούν, όταν δεν είχαν θέρμανση στο σπίτι τους. Οι Αθηναίες έκαναν το μπάνιο τους στο σπίτι τους, η σε ένα λουτρό η πιο συχνά σε μια γούρνα με πόδια, που ήταν σε ένα δωμάτιο του γυναικωνίτη. Οι Έλληνες δεν γνώριζαν το σαπούνι, οι αθλητές στο γυμναστήριο αλείφονταν με λαδί και με άμμο. Μετά καθάριζαν το δέρμα με την στλεγγίδα και κατόπιν πλένονταν. Τέλος ακόμα πλένονταν πάντοτε το βράδυ πριν το δείπνο.

5) Η ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ:

Γρηγοριάδης Ιωάννης

Τσελνίκου Στέλιος

Παλαμουτίδης Αλέξανδρος

Συμπόσια

Στην αρχαιότητα με τον όρο ψυχαγωγία εννοούσαν τους τρόπους δημιουργικής απασχόλησης με στόχο όχι μόνο την ευχαρίστηση αλλά κυρίως την ψυχική και πνευματική διάθεση. Οι Αρχαίοι διασκεδάζαν με **συμπόσια** ή **συναντήσεις** παρέα με φίλους ξαπλωμένοι σε ανάκλιτρα, πλαισιωμένοι από **μουσικούς**, **χορευτές**, **ακροβάτες** και ύστερα **έπιναν** νερωμένο κρασί και **έτρωγαν** δημητριακά, λαχανικά κρέας ή ψάρι φρούτα, γαλακτοκομικά. Η σημερινή διασκέδαση είναι πιο μοναχική, σπάνια γίνεται με φίλους. Οι άνθρωποι μαθημένοι σε χαμηλού ποιότητας θεάματα ελάχιστα ψάχνουν για πνευματικές και δημιουργικές αποδράσεις.

Στην ελληνική αρχαιότητα εκτός από το καθημερινό δείπνο (βραδινό γεύμα) υπήρχε και το δείπνο με φίλους ή γνωστούς που ονομάζονταν «**συμπόσιο**» ή «**εστίαση**» που σήμερα λέγεται συνεστίαση. Υπήρχαν και δείπνα όπου οι συμμετέχοντες συνεισέφεραν ή οικονομικά, ή με τρόφιμα, τα οποία και λέγονταν «**συμβολές**».

Το συμπόσιον (λέξη που σημαίνει «συνάθροιση ανθρώπων που πίνουν») αποτελούσε έναν από τους πιο αγαπημένους τρόπους διασκέδασης των Ελλήνων. Διεξάγονταν σε δυο επίπεδα: το πρώτο ήταν αφιερωμένο στο φαγητό ενώ το δεύτερο στην κατανάλωση ποτού. Στην πραγματικότητα, οι αρχαίοι έπιναν κρασί και μαζί με το γεύμα, ενώ τα διάφορα ποτά συνοδεύονταν από μεζέδες (τραγήματα): κάστανα, κουκιά, ψημένοι κόκκοι σίτου ή ακόμη γλυκίσματα από μέλι, που είχαν ως στόχο την απορρόφηση του οινοπνεύματος ώστε να επιμηκυνθεί ο χρόνος της συνάθροισης. Το δεύτερο μέρος ξεκινούσε με σπονδή, τις περισσότερες φορές προς τιμή του Διονύσου. Κατόπιν οι παριστάμενοι συζητούσαν ή έπαιζαν διάφορα επιτραπέζια παιχνίδια, όπως ο κότταβος. Συνεπώς τα άτομα έμεναν ξαπλωμένα σε ανάκλιτρα (κλίνα), ενώ χαμηλά τραπέζια φιλοξενούσαν τα φαγώσιμα και τα παιχνίδια. Χορεύτριες, ακροβάτες και μουσικοί συμπλήρωναν την ψυχαγωγία των παρευρισκομένων. Ένας «**βασιλιάς του συμποσίου**» ο οποίος εκλεγόταν στην τύχη

αναλάμβανε να υποδεικνύει στους δούλους την αναλογία κρασιού και νερού κατά την προετοιμασία των ποτών.

Εντελώς απαγορευμένο στις γυναίκες, με εξαίρεση τις χορεύτριες και τις εταίρες, το συμπόσιο ήταν ένα σημαντικότατο μέσο κοινωνικοποίησης στην Αρχαία Ελλάδα. Μπορούσε να διοργανωθεί από έναν ιδιώτη για τους φίλους ή για τα μέλη της οικογένειάς του, όπως ακριβώς συμβαίνει και σήμερα με τις προσκλήσεις σε δείπνο. Μπορούσε επίσης να αφορά τη μάζωξη μελών μιας θρησκευτικής ομάδας ή μιας εταιρείας (ενός είδος κλειστού κλαμπ για αριστοκράτες). Τα πολυτελή συμπόσια προφανώς προορίζονταν για τους πλούσιους, ωστόσο στα περισσότερα σπιτικά θρησκευτικές ή οικογενειακές γιορτές αποτελούσαν αφορμή για δείπνο, έστω και μετριοπαθέστερο.

Το δεύτερο μέρος ξεκινούσε με σπονδή, τις περισσότερες φορές προς τιμή του Διονυσίου. Κατόπιν οι παριστάμενοι συζητούσαν ή έπαιζαν διάφορα επιτραπέζια παιχνίδια, όπως ο κότταβος.

ΑΘΛΗΜΑΤΑ ,ΧΟΡΟΣ , ΜΟΥΣΙΚΗ, ΘΕΑΤΡΟ

Κατά την αρχαιότητα υπήρχε ένα Ολυμπιακό μαχητικό **άθλημα** ονόματι Παγκράτιο χαρακτηριστικά γνωρίσματα του οποίου ήταν ο συνδυασμός κτυπημάτων και λαβών .

Η μουσική κατείχε σημαντική θέση στη ζωή και την διασκέδαση των Αθηναίων. Η μουσική στην αρχαία Ελλάδα ήταν σύνθεση τριών στοιχείων: λόγου, μέλους(μελωδία) και όρχησης(κίνηση, χορός). Τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνταν στην αρχαία Ελλάδα ανήκαν και στις τρεις γνωστές μας κατηγορίες, δηλαδή είχαμε έγχορδα, πνευστά και κρουστά όργανα.

Για την ψυχαγωγία στην Αθήνα φρόντιζε και το κράτος και ο πολίτης. Φρόντιζαν για την διασκέδασή τους προσφέροντας στιγμές ξεκούρασης και απαλλαγής από την καθημερινή ρουτίνα, με θυσίες και αγώνες που γίνονταν όλο το χρόνο. Εκτός από τις εκδηλώσεις προσπαθούσαν να διασκεδάζουν καθημερινά, οι νέοι με παιχνίδια και οι μεγάλοι με συμπόσια. Όμως εκτός από αυτό, μια βόλτα στην αγορά τους έδινε την ευκαιρία για

συζήτηση και ψυχαγωγία από τους πλανόδιους μίμους, ταχυδακτυλουργούς, μουσικούς κ.α. Στην αρχαία Αθήνα το θέατρο ήταν ένα μέσο ψυχαγωγίας και γι' αυτόν τον λόγο πολλοί πλούσιοι γίνονταν χορηγοί και ανέβαζαν θεατρικές παραστάσεις για την ψυχαγωγία των απλών πολιτών. Εκτός αυτού, οι πλούσιοι Αθηναίοι πλήρωναν και το εισιτήριο των φτωχών πολιτών (θεωρικά).

Στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτική επίσκεψη στο μουσείο της **Αρχαίας Ρωμαϊκής Αγοράς**.

Στιγμιότυπα από την επίσκεψή μας.

